

Wichterlovo gymnázium, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace

Maturitní okruhy z předmětu

**ZÁKLADY SPOLEČENSKÝCH VĚD
Od 2025/2026**

1. Úvod do psychologie

- předmět a metody psychologie;
- psychologická odvětví; směry v psychologii: behaviorismus, hlubinná, analytická psychologie, individuální psychologie, neopsychoanalýza.

2. Vnímání. Představivost. Paměť. Učení

- smyslové podněty, zákony celostního vnímání, smyslové klamy;
- představy; halucinace, iluze;
- druhy a typy paměti, fáze paměť. procesu, reminiscence, amnézie;
- učení; transfer, interference.

3. Myšlení. Inteligence. Pozornost

- vlastnosti a funkce pojmu; myšlení a řeč;
- stupně a příčiny mentální retardace;
- pozornost; vlastnosti pozornosti.

4. City. Vůle. Charakter. Temperament

- tělesné změny doprovázející city; vlastnosti citů;
- vůle; motiv;
- charakter a temperament;
- typologie osobnosti podle Hippokrata, E. Kretschmera, C. G. Junga a E. Sprangera.

5. Duševní hygiena. Stres. Konflikt. Frustrace

- duševní zdraví, duševní poruchy;
- stresory, průběh stresu, časové hledisko;
- druhy konfliktů;
- reakce frustrovaného jedince, frustrační tolerance.

6. Úvod do sociologie. Kultura

- předmět a metody sociologie;
- hlavní etapy sociologického myšlení;
- dělení kultury; akulturace, enkulturace;
- masová kultura, její znaky; hodnocení;

7. Socializace. Sociální skupiny

- fáze socializačního procesu;
- dělení sociálních skupin; primární, sekundární, referenční skupina; soc. agregát-dav;
- davové chování; klasifikace davu podle E. W. Browna;
- hlavní znaky skupiny ve vlastním slova smyslu.

8. Normy a deviantní chování

- normy, deviace, pozitivní deviace;
- formy sociální kontroly;
- typy reakcí jedince na normy podle R. K. Mertona;
- teorie vzniku deviantního chování;
- sociálně patologické jevy.

9. Úvod do politologie. Dějiny politického myšlení. Teorie státu

- předmět, metody a disciplíny politologie;
- významné postavy polit. myšlení – Platon, Aristoteles, Augustin, N. Machiavelli, T. Hobbes, J. Locke, J. J. Rousseau;
- znaky a teorie vzniku státu;
- formy a druhy státu.

10. Ústavní právo

- hlavní složky státní moci;
- moc zákonodárná;
- moc výkonná;
- moc soudní;
- Listina základních práv a svobod.

11. Ideologie. Globalizace

- konzervatismus, liberalismus, nacionalismus, rasismus, fašismus, socialismus, komunismus, anarchismus, feminismus, environmentalismus.
- Globalizace a globální problémy.

12. Evropská integrace a mezinárodní spolupráce

- Důvody, význam a výhody mezinárodní spolupráce;
- Význam, cíle a symboly EU;
- Historie vzniku EU;
- Orgány EU;
- Další významné mezinárodní organizace a společenství – NATO, OSN, jejich účel, náplň a činnosti.

13. Pracovní právo

- vznik pracovního poměru;
- náležitosti pracovní smlouvy, zkušební doba;
- způsoby ukončení pracovního poměru;
- pracovní podmínky žen a mladistvých.

14. Úvod do teorie práva

- právní řád, jeho výstavba;
- tvorba, úprava, zrušení a publikace právních předpisů;
- právní vztahy;
- propadnutí, promlčení, vydržení práva;
- právní skutečnosti;
- dělení práva;
- primární a sekundární právo EU.

15. Rodinné právo

- vznik a zánik manželství;
- překážky uzavření platného manželství;
- manželské majetkové právo
- formy náhradní výchovy dětí;
- vyživovací povinnost.

16. Absolutní a relativní majetková práva

- věcná práva k vlastním věcem – držba, vlastnictví, spoluvlastnictví;
- věcná práva k cizím věcem – právo stavby, věcné břemeno, zástavní právo, zadržovací právo;
- dědické právo.
- vznik, zajištění a zánik závazků;
- darovací smlouva, kupní smlouva, nájem bytu, smlouva o dílo;
- výprosa, smlouva o výpůjčce, smlouva o zápůjčce.

17. Trestní právo. Občanské soudní řízení

- trestní právo hmotné; vina, druhy trestů;
- okolnosti vylučující trestnost;
- trestné činy;
- trestní právo procesní; průběh trestního řízení;
- občanské soudní řízení; účastníci;
- řádné a mimořádné opravné prostředky.

18. Základy ekonomie a ekonomiky

- základní subjekty ekonomického života;
- potřeba, statek, služba, užitek;
- základní ekonomické otázky, typy ekonomik;
- trh, vztah poptávky a nabídky, činitele ovlivňující změny poptávky a nabídky.

19. Tržní ekonomika

- struktura trhu; dokonalá konkurence, monopol, oligopol, monopolistická konkurence;
- selhání trhu; externality, antimonopolní opatření;
- marketing a jeho vliv na úspěch zboží na trhu.

20. Firmy a jejich druhy

- živnosti – ohlašovací a koncesované;
- povinnosti podnikatele před a při provozování živnosti;
- obchodní společnosti;
- zánik obchodních společností;
- daňová soustava.

21. Peníze a bankovní soustava. Hospodářská politika státu

- vznik peněz, funkce peněz, funkce centrální banky a obchodních bank;
- nezaměstnanost, druhy nezaměstnanosti;
- inflace, formy inflace;
- hospodářský růst – HDP, HNP;
- rozpočtová, peněžní, důchodová politika vlády; sociální zabezpečení.

22. Světová náboženství a náboženské systémy

- Křesťanství, judaismus, islám, hinduismus, buddhismus;
- historie vzniku;
- základní pilíře víry – dogmata;
- významné postavy;
- svátky;
- prameny.

23. Antická filosofie

- Předsokratikci (Eleaté, Hérakleitos);
- Vrcholné období antické filosofie (Sókratés, Platón, Aristotelés);
- Helénistické období (stoicismus, epikureismus, skepticismus, novoplatonismus).

24. Středověká a novověká filosofie

- patristika – periodizace;
- Aurelius Augustinus;
- scholastika – periodizace;
- Tomáš Akvinský; spor o univerzálie;
- racionalismus – René Descartes, B. Spinoza, G. W. Leibniz;
- empirismus – Francis Bacon;
- senzualismus – John Locke;
- agnosticismus – David Hume.
- francouzští materialisté a encyklopedisté;
- francouzští osvícenci – F. M. Voltaire, J. J. Rousseau.

25. Filosofie 19. a 20. století. Česká filosofie

- Immanuel Kant.
- voluntarismus – Arthur Schopenhauer, Friedrich Nietzsche;
- materialismus – Karel Marx;
- existencialismus, pragmatismus;
- významné osobnosti české filosofie.